

Kompetanseløft - Bærekraft i Agder

Mars 2024

A photograph of a city square. In the foreground, two bicycles are parked on a sidewalk. Each bicycle has a white basket with the PwC logo on the handlebars. The bicycles are positioned in front of a large, dark planter box filled with purple and white flowers. In the background, there is a large, red brick building with a fountain in front of it. A flagpole with a red flag is visible. The scene is set in a city with other buildings and trees in the distance.

1

Lovpålagt rapportering og det regulatoriske landskapet

EUs grønne giv vil kreve €1tn i investeringer

40% mer
fornybar energi

Klimanøytralt
EU innen 2050

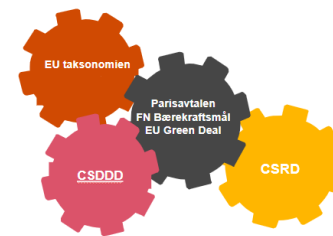
Handlingsplanen for bærekraftig finans har **tre hovedmål**:

- > **Flytte kapitalstrømmer** til bærekraftige investeringer, for å sikre bærekraftig og inkluderende vekst.
- > **Håndtere finansiell risiko** som skyldes klimaendringer, miljødeleggelser og sosiale forhold.
- > **Bidra til åpenhet og langsiktighet** i finansiell og økonomisk aktivitet.

Begrense global
oppvarming
til 1.5 C

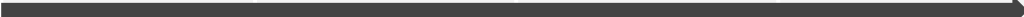
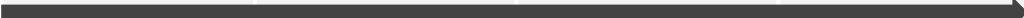

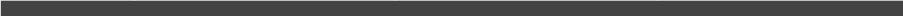

Næringslivets bærekraftsforpliktelser rettsliggjøres

Kategori 1: Internasjonale forpliktelser	FNs bærekraftsmål			Parisavtalen		EU Green Deal	
Kategori 2: Overordnede, men konkrete rettsregelverk	KLASSIFIKASJON EU taksonomien(-e): <ul style="list-style-type: none"> • Kriterier for miljømessig bærekraft • (Sosiale kriterier) 	DUE DILIGENCE <ul style="list-style-type: none"> • CSDDD • Åpenhetsloven 	RAPPORTERING <ul style="list-style-type: none"> • CSRD • SFDR 	VIRKEMIDLER <ul style="list-style-type: none"> • Spesifikke regelverk som stiller krav eller gir insentiver 			
Kategori 3: Detaljerte krav og standarder	Standarder: <ul style="list-style-type: none"> • Bransjestandarder • Sektorregelverk • f eks IMO standarder, ILO konvensjoner. 	Standarder/metode: <ul style="list-style-type: none"> • OECD-retningslinjer 	Standarder/metode: <ul style="list-style-type: none"> • GRI • TCFD • ESRS 	Eksempler: <ul style="list-style-type: none"> • MiFID 2 • Kapitalkrav (CRD, Solvency II) 			

Frivillighet er ikke nok, bærekraftsrapportering er lovpålagt

Endelig
EU, usikkerhet rundt
tidslinje i Norge

LOVKRAV	HVEM?	NÅR?			
		2022	2023	2024	2025
Styrets årsberetning (gjeldende regler)	Regnskapspliktige som ikke er små				
Aktivitets- og redegjørelsesplikt i likestillingsloven	Foretak med over 50 ansatte				
Redegjørelsen om samfunnsansvar	Store foretak iht regnskapsloven			<i>Erstattes av CSRD, se under. Rapportering i styrets årsberetning</i>	
Åpenhetsloven	Store og øvrige foretak iht regnskapsloven				
Taksonomien	Foretak av allmenn interesse med mer enn 500 ansatte og omsetning > €40M eller > €20M eiendeler. Utvides i samsvar med CSRD.	<i>Full rapportering miljømål 1 og 2 (?)</i>	<i>Full rapportering alle miljømål (?)</i>	<i>Inngår som en del CSRD-rapporteringen</i>	<i>Utvides til store foretak, jf. CSRD</i>
Bærekraftsdirektivet (CSRD)	2024: Samme som taksonomien. 2025: Store foretak 2026: Utvides til børsnoterte SME				

Nye lovkrav bygger på best practice fra frivillige rapporteringsrammeverk

Taskforce on Nature-related
Financial Disclosures

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

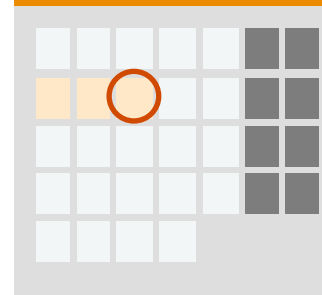
Viktigste endringer sammenlignet med dagens regler

Hovedpunkter

Hvem?	Betydelig utvidelse av hvem som plikter å rapportere bærekraftsinformasjon
Når?	Fra 2025 for 2024 rapportering for konsern/selskap som allerede rapporterer etter NFRD. Senere for store selskaper etter CSRD og SMBer
Hva?	<ul style="list-style-type: none">• Utvider innholdet i bærekraftsrapportene• EU utvikler egne rapporteringsstandarder• Dobbel vesentlighet tydelig definert
Hvor?	Bærekraftsrapporten skal være en egen dedikert seksjon av styrets årsberetning (ev. konsernberetning)
Hvordan?	Elektronisk format og elektronisk merking av bærekraftsrapporten blir obligatorisk
Ansvar?	Ledelsens og styrets ansvar og ny rolle for revisjonsutvalget
Revisjon?	Pliktig attestasjon av bærekraftsrapporten med moderat sikkerhet ; med overgang til betryggende sikkerhet senere

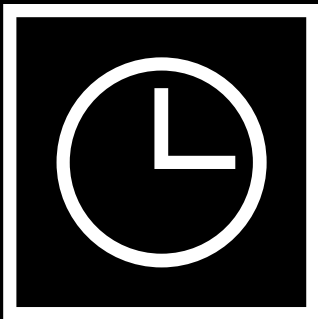
Fra FY 2024

Advarsel!

Tidspunkt for å ta i bruk de nye rapporteringskravene kommer an på hvilken kategori foretaket tilhører

Oppdatert tidslinje og scope

Børsnotert

- foretak som har utstedt omsettelige verdipapirer som er opptatt til handel på et regulert marked

Regnskapsåret 2024	Regnskapsåret 2025	Regnskapsåret 2026
Store foretak av allmenn interesse, som definert i NFRD.	Alle store foretak/konsern, som definert i CSRD.	Børsnoterte SMBer*, store foretak definert som "små og ikke-komplekse kredittinstitusjoner" og visse forsikringsforetak
<ul style="list-style-type: none">• Børsnoterte foretak og• bank, forsikring, kredittforetak som har <ul style="list-style-type: none">• minst 500 årsverk (i snitt) og• omsetning > 550 mill kr eller• balanse > 275 mill kr	Størrelseskriterier store foretak/konsern, minst to av tre <ul style="list-style-type: none">• Omsetning > 550 mill kr• Balanse > 275 mill kr• Antall årsverk (i snitt) > 250	Størrelseskriterier SMBer, minst to av tre <ul style="list-style-type: none">• Omsetning: 10 - 550 mill kr• Balanse: 5 - 275 mill kr• Antall årsverk (i snitt): 10 - 250

Unntak for døtre/underkonsern dersom de er cmfattet av morselskapets konsoliderte bærekraftsrapport. NB! Ikke unntak for store børsnoterte.

Omfattende rapporteringskrav

Hva må selskapene rapportere på?

Pliktige standarder for bærekraftsrapportering (ESRS) inneholder totalt 86 rapporteringskrav.

1. Generiske rapporteringskrav

Strategi, påvirkning, risiko og muligheter

Generelle krav

Generelle rapporteringskrav

Klima og miljø (environment)

Klimaendringer

Forurensning

Vann og marine ressurser

Biomangfold og økosystemer

Ressursbruk og sirkularitet

Mennesker og samfunn (social)

Egen arbeidskraft

Arbeidere i verdikjeden

Berørte lokalsamfunn

Forbrukere og sluttbrukere

Styring (governance)

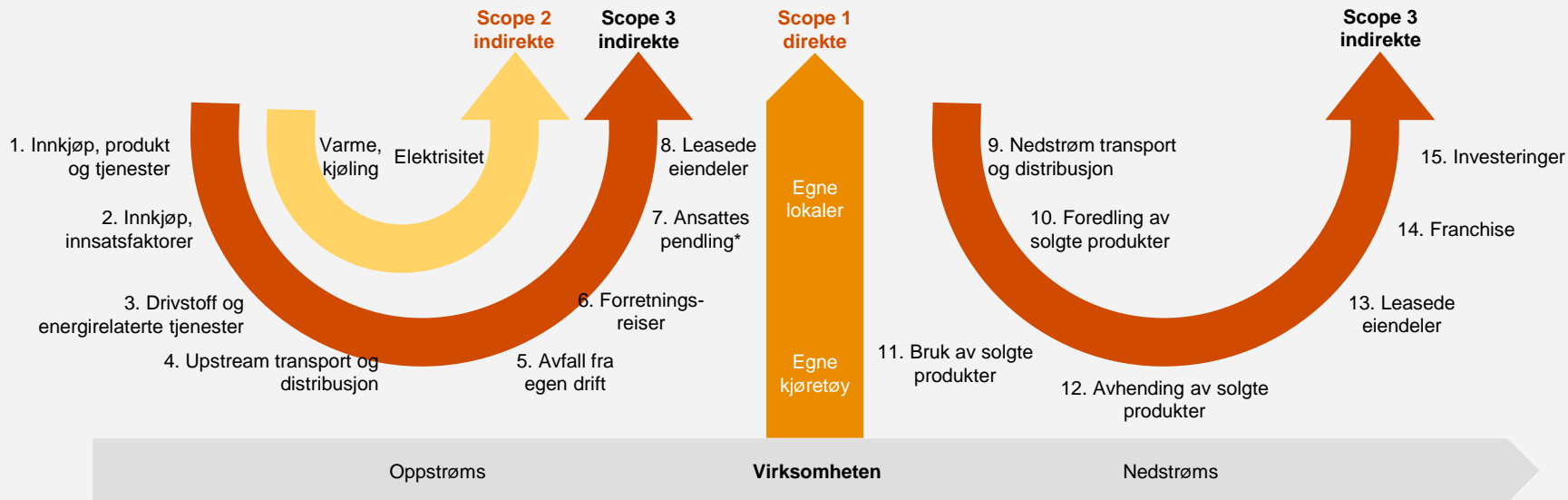

Forretningsadferd

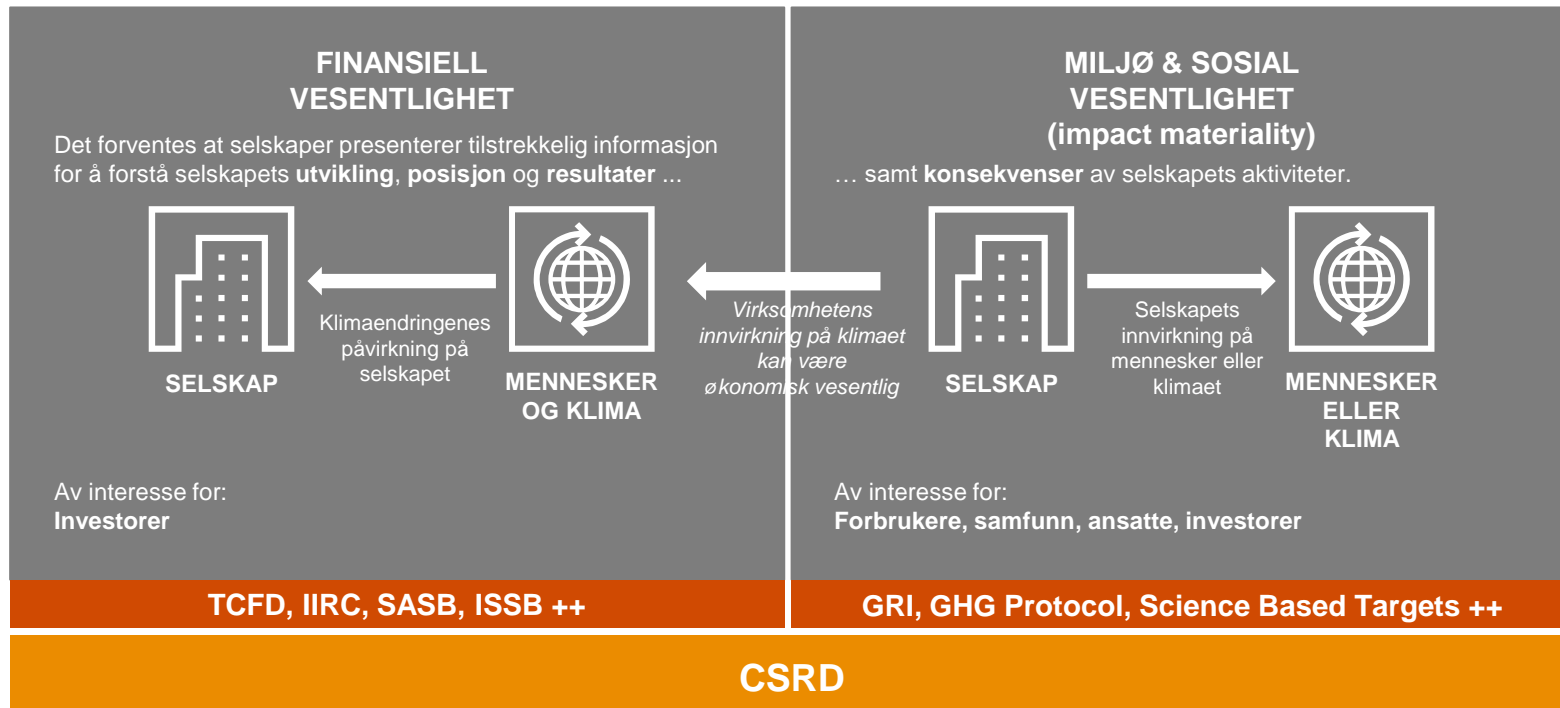
2. Sektorspesifikke rapporteringskrav

3. Selskapsspesifikke rapporteringskrav

Scope 1, 2 og 3

Dobbel vesentlighet viser til to måter å hensynta påvirkning i forbindelse med bærekraftsrapportering

2

Forventede effekter

Tilgang til finansiering

- Grønne lån - finansiering av bærekraftige aktiviteter
- Egne krav i låneavtalen
- Krav for banker om å redusere utslipp i egen låneportefølje
- Utstedelse av finansielle produkter som kun skal finansiere grønne aktiviteter

ESG ambitions and achievements

Carbon footprint	ESG in the Credit Process	Emissions in loan portfolios	Green and Social Bonds	Donations Diversity certified	A global perspective
<p>The banks climate emissions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 55% reduction in climate emissions by 2030 • Zero climate emissions by 2050 	<ul style="list-style-type: none"> • ESG as an integral part of the credit process • An improved ESG-credit system with TietoEvry 	<p>The banks lending and investment:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CO2 emissions measured for approximately 60% of mortgages • A loan portfolio with lower greenhouse gas emissions versus the national average 	<ul style="list-style-type: none"> • Green & Sustainability Bond Framework (2019/2022) ✓ 500 mill EUR green covered bond 2019 ✓ Contribute to further develop the Norwegian Green Bond Market 	<ul style="list-style-type: none"> • Substantial regional donations for sustainable and socially beneficial purposes • Gender equality and diversity certification 	<p>Adherence to</p> <ul style="list-style-type: none"> • UN Global Compact Advanced • Global Reporting Initiative • UNEP Finance Initiative PRB – Reporting Standards and Self-Assessment • TFCO report 2020
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Climate accounts for 2021, show a reduction in carbon emissions 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Target of 40% reduction in emissions from the RM and CM portfolio by 2030 ✓ Zero emission by 2050 				

Nye regler fra 01.01.2024

- Klima og miljø vektes minst 30% i offentlige anskaffelser
- Endringene innebærer at klima - og miljøhensyn som hovedregel *må* vektes med *minimum* tretti prosent i offentlige anskaffelser
- Hvordan måle?

Fra fagside om offentlige anskaffelser

Kan jeg stille miljøkrav til hele livssyklusen til et produkt eller tjeneste?

Ja du kan stille krav til hele livssyklusen av et produkt, en tjeneste eller bygg- og anleggsprosjekt.

Livssyklus er i forskriftens § 4-5 definert til:

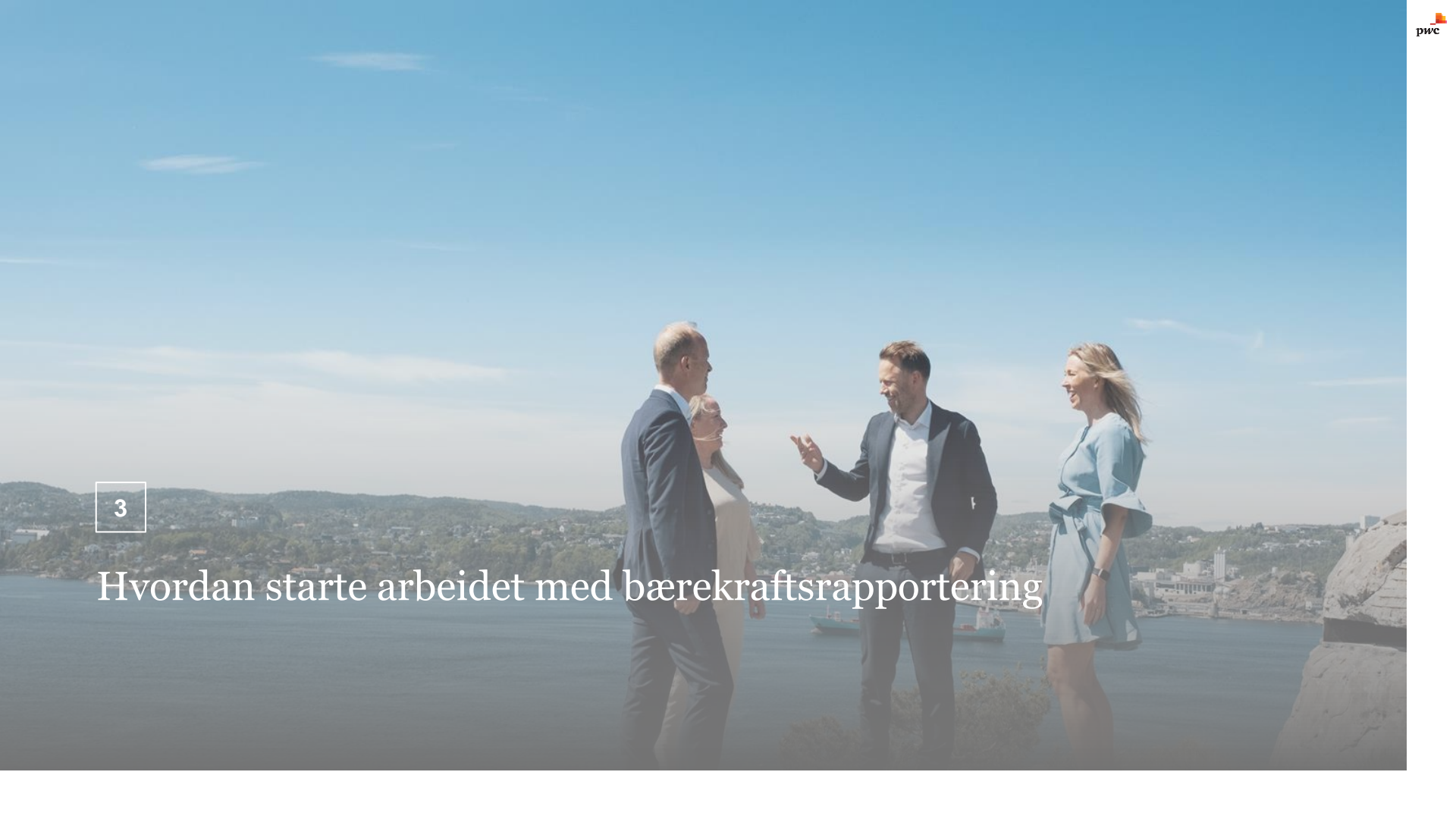
- Alle faser i hele varens, tjenestens eller bygge- og anleggsarbeidets levetid fra anskaffelsen av råvarer eller opparbeidningen av ressurser, til avhendingen, kasseringen eller opphøret. Dette inkluderer blant annet forskning og utvikling, produksjon, handel, transport, bruk og vedlikehold.

Eksempler på åpne spesifikasjoner som legger til rette for flere tilbud i hele livssyklusen

- Åpenhetsloven - krav om ansvarlighet i leverandørkjede
- Kunder (og leverandører) med behov for informasjon
- Egne produkter - krav om dokumentasjon?
- Rekruttering

3

Hvordan starte arbeidet med bærekraftsrapportering

You can't manage what you don't measure

Peter Drucker

Hvordan lykkes med strategisk og helhetlig bærekraft?

Tydlig og kommuniserbar strategi som setter retningen

Fokus på bærekraft i eierstyring, styret og selskapsledelse

Dialog og prioriteringer med viktige interessenter

Bygge kultur for bærekraft gjennom hele organisasjonen

Systematisk arbeid med forbedringer i egen drift og i hele verdikjeden

Lage et tydelig **business case for bærekraft**

God **kommunikasjon og rapportering** av mål og resultater

Integrere bærekraft i all innovasjon og utvikling

Proessen for å få på plass en klimastrategi

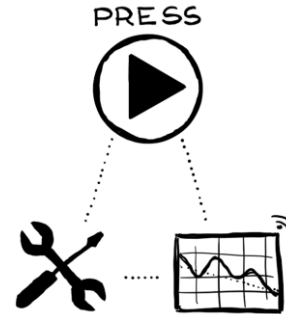
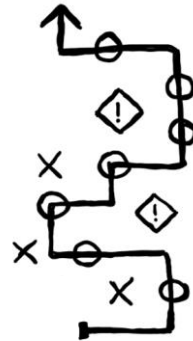
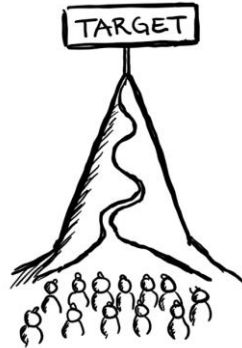
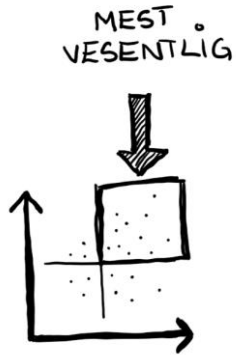
Analysere og kartlegge

Definere mål, bilde, fokusområder og ambisjoner

Konkretisere plan for gjennomføring

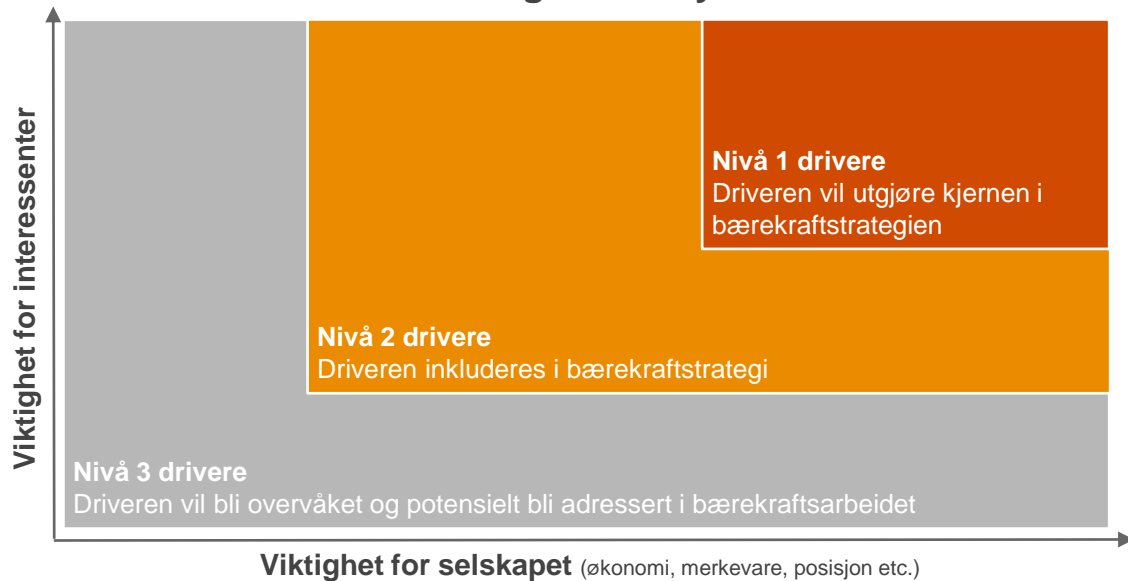
Iverksette tiltak og måle

Kommunikasjon, rapportering og attestasjon

En vesentlighetsvurdering er en god begynnelse for å prioritere sentrale bærekraftstema og avdekke muligheter

Vesentlighetsanalyse

Påser at vi hensyntar og ivaretar viktige interessenter - forstår våre kunder

Fokuserer vårt arbeid der vi kan gjøre størst forskjell

Gir oss oversikt på mulige områder for differensiering

Kan analysere "ledige posisjoner"

Viser at selskapet jobber strukturert med bærekraft og vil gjøre en forskjell

Eksempel PwC - klimamål

—
Vi har forpliktet oss både i Norge og globalt til netto nullutslipp innen 2030 gjennom Science Based Target Initiative.

Redusere våre vesentlige utslipp i scope 1, 2 og 3 med 50 prosent innen 2030 fra basisår FY19

Noen av våre største kilder til utslipp er knyttet til forretningsreiser og innkjøpte varer og tjenester i scope 3, og kjøp av elektrisitet i scope 2. Vi har derfor fokusert på disse vesentlige utslippskildene i Net Zero-strategien

Eksempel PwC - Klimaregnskap

	Enhet	FY19	FY20	FY21	FY22	FY23	Endring FY22–FY23	Endring FY19–FY23
Scope 1								
Naturgass	tCO ₂ e	7	7	7	6	6		
Olje	tCO ₂ e	1	0	0	0	0		
Totalt Scope 1	tCO₂e	8	7	7	6	6	0 %	-25 %
Scope 2								
Elektrisitet – lokasjonsbasert	tCO ₂ e	85	54	39	31	45	45 %	-47 %
Elektrisitet – markedsbasert	tCO ₂ e	1192	293	0	0	0	0%	-100 %
Fjernvarme og fjernkjøling	tCO ₂ e	49	28	11	11	10	-9 %	-80 %
Totalt Scope 2 – lokasjonsbasert	tCO₂e	128	82	50	41	55	34 %	-57 %
Totalt Scope 2 – markedsbasert	tCO₂e	1235	321	11	10	10	0 %	-99 %
Scope 3								
Kategori 1: Innkjøpte varer og tjenester	tCO ₂ e	1391	918	163	698	1205	73 %	-13 %
Kategori 5: Avfall	tCO ₂ e	81	59	23	28	53	89 %	-35 %
Kategori 6: Forretningsreiser	tCO ₂ e	1280	1019	83	457	897	96 %	-30 %
Kategori 7: Ansattes pendling	tCO ₂ e	964	706	222	228	473	107 %	-51 %
Totalt Scope 3	tCO₂e	3716	2702	491	1411	2628	86 %	-29 %
Totale utslipp								
Totalt utslipp – lokasjonsbasert	tCO₂e	3852	2791	548	1458	2689	84 %	-30 %
Totalt utslipp – markedsbasert	tCO₂e		3030	509	1427	2644		

Tiltak (forretningsreiser):

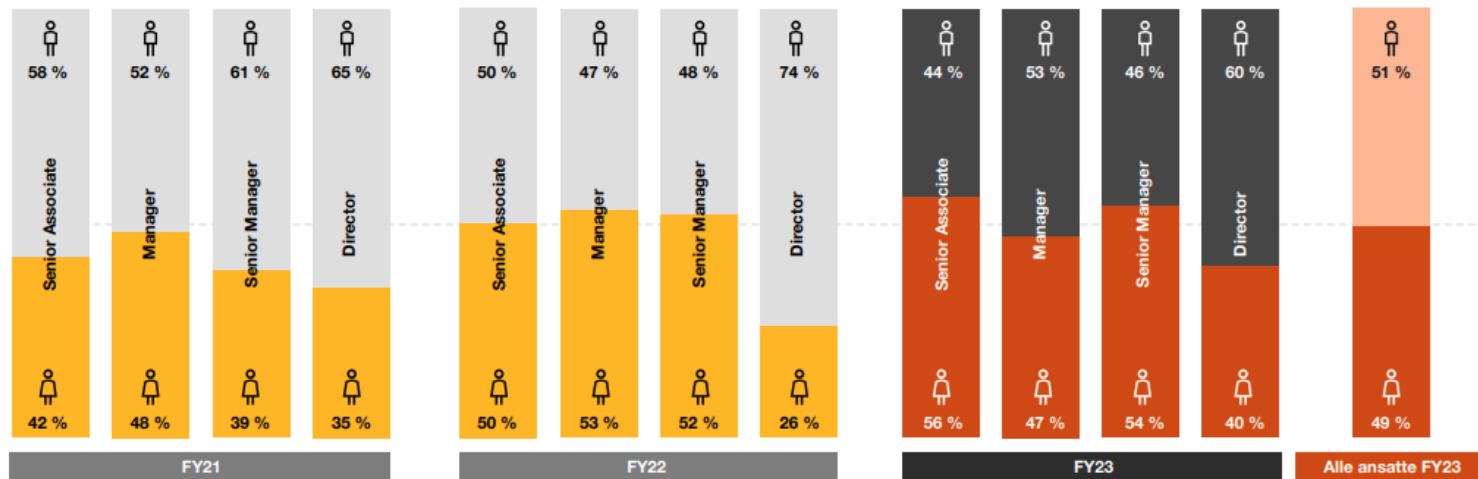
- Klimabudsjett flyreiser for hver region (50% av 2019)
- Godkjenningsrutine for samtlige flyreiser
- Samarbeid med reisebyrå
- Interne reiser og kurs - fly skal ikke benyttes

Eksempel PwC - Menneskene

Mål (likestilling):

- 40% kjønnsbalanse i alle ledergrupper

Andel av kjønn ved forfremmelse til ulike stillingsnivå de siste 3 regnskapsår

Tiltak (likestilling):

- Minimumskrav blant nye partnere er at andel kvinner utgjør 40%

Takk for meg!

Robert Arvid Andersen, PwC
robert.andersen@pwc.com
952 61 013

